

Por. pilot Janina Lewandowska upamiętniona przy kościółku na Juście

Wczoraj, 30 sierpnia 2020 r., na placu przy kościółku pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny na Juście, odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej porucznik-pilot Janinę Lewandowską z domu Dowbor-Muśnicką, zamordowaną w Katyniu 22 kwietnia 1940 r. To właśnie w tym kościółku, przed obliczem naszej juścieńskiej Pani, zawarła ona w dniu 17 sierpnia 1939 r. związek małżeński z pilotem-instruktorem Mieczysławem Lewandowskim. Jej życie wiązało się z naszą gminą, szczególnie z Tęgoborzem bowiem tu latała na szybowcach startując z góry Jodłowiec i tu poznała swojego przyszłego męża. Jej tragiczna śmierć, podobnie jak wielu polskich oficerów zamordowanych w Katyniu, Ostaszkowie, Kozielsku, Starobielsku jest symbolem martyrologii, ale i heroizmu polskiego narodu.

Janina Lewandowska urodziła się 22 kwietnia 1908 r. w Charkowie. Pilot szybowcowy i samolotowy, podporucznik pilot lotnictwa Wojska Polskiego II RP, jedyna kobieta-żołnierz zamordowana w Katyniu, pośmiertnie awansowana na stopień porucznika. Była córką generała Józefa Dowbor-Muśnickiego, dowódcy Powstania Wielkopolskiego i Agnieszki z domu Korsońskiej. Po powrocie rodziny do Polski zamieszkała z rodzicami w majątku Batorowio. Będąc w gimnazjum im. Generałowej Zamoyskiej w Poznaniu zainteresowała się szybownictwem. Była członkinią Aeroklubu Poznańskiego. Ukończyła Wyższą Szkołę Pilotażu oraz kursy we Lwowie i w Dęblinie w zakresie radiotelegrafii. Była pierwszą kobietą w Europie, która wykonała skok spadochronowy z wysokości 5 km. Podczas pokazów szybowcowych w Tęgoborzu, poznała instruktora-pilota Mieczysława Lewandowskiego, z którym zawarła cywilny związek małżeński w dniu 10 czerwca 1939 r., a ślub kościelny dnia 17 sierpnia 1939 r. w kościółku na Juście. W drodze do Rumunii, prawdopodobnie 22 września w rejonie Husiatyna, dostała się do niewoli sowieckiej. Była przetrzymywana najpierw w Ostaszkowie, potem w obozie w Kozielsku. Jej osobę wspominali w sporządzonych pamiętnikach obozowych inni jeńcy obozu kozielskiego: mjr Kazimierz Szczekowski i Włodzimierz Wajda opisując, iż „trzyma się dzielnie i wzorowo”. Według stryja Janiny Rafała Bnińskiego, więźnia Kozielska, Janina Lewandowska na terenie obozu uczestniczyła w tajnym życiu religijnym obozu m.in. wypiekając opłatki hostii, za co była represjonowana przez władze obozowe. W dniu swoich urodzin, 22 kwietnia 1940 r., została zamordowana w Katyniu przez funkcjonariuszy NKWD. Minister Obrony Narodowej, decyzją Nr 439/MON z dnia 5 października 2007 r., awansował ją pośmiertnie do stopnia porucznika. Awans został ogłoszony w dniu 9 listopada 2007 r. w Warszawie, w trakcie uroczystości „Katyń Pamiętamy – Uczcijmy Pamięć Bohaterów”.

Uroczystości rozpoczęła msza święta, odprawiona przez proboszcza parafii w Tęgoborzu ks. Stanisława Berdzika w koncelebrze między innymi z ojcem Dominikiem Orczykowskim duszpasterzem lotników.

Poczty sztandarowe, orkiestra dęta OSP Tęgoborze, posłowie: Anna Paluch, Arkadiusz Mularczyk i Patryk Wicher uświetnili swoją obecnością tę ważną uroczystość.

Wieńce i kwiaty, okolicznościowe przemówienia oraz pokaz umiejętności lotników z Aeroklubu Podhalańskiego symbolicznie zamykał uroczystość.

Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do upamiętnienia Śp. Janiny Lewandowskiej, duchownym za odprawioną mszę, twórcy tablicy Panu Marianowi Pajorowi, fundatorowi postumentu Panu Andrzejowi Saracie, pomysłodawcom upamiętnienia Janiny Lewandowskiej Państwu Annie i Mieczysławowi Dziadowiczom, Aeroklubowi Podhalańskiemu oraz mieszkańcom, którzy tak licznie zebrali się przy juścieńskim kościółku.

Zachęcamy do obejrzenia relacji z tej uroczystości, dzięki uprzejmości Zespołu Euro Film Studio Nowy Sącz: https://www.youtube.com/watch?v=ynZB2_bb7Xo&feature=youtu.be

(fot. Immart Mateusz Pławecki oraz Zespół Euro Film Nowy Sącz)

<? //Treść podstrony ?>